

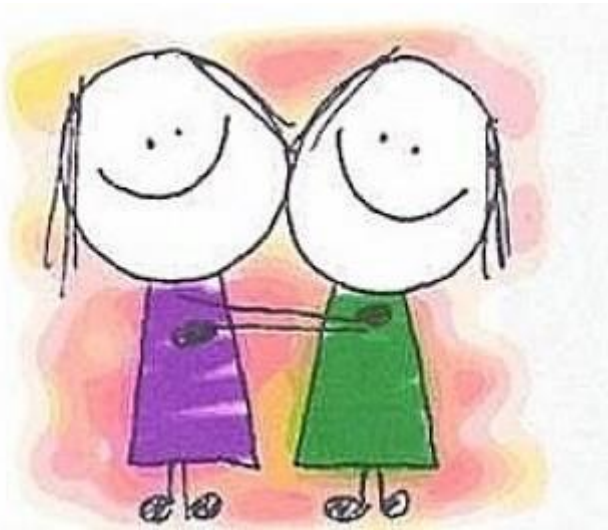
Jenaplanbasisschool de Oostpoort

Beleid relaties en seksualiteit

1. Inhoud

Het belang van relationele en seksuele vorming	pagina 3
Visie van de Oostpoort	pagina 4
Aanpak	pagina 5
Tips voor de leerkracht	pagina 8

1. Het belang van relationele en seksuele vorming

Relaties en seksualiteit zijn belangrijke thema's die al vanaf groep 1 van de basisschool thuishoren in het onderwijs. Kinderen ontdekken namelijk al vanaf jonge leeftijd hun eigen lichaam, ontwikkelen hun seksuele identiteit en ontdekken verschillen tussen jongens en meisjes. Ze hebben al jong veel vragen, gaan relaties en vriendschappen aan, worden verliefd, komen in de puberteit en doen eerste ervaringen op met seksualiteit.

Waarom is seksuele vorming in het basisonderwijs belangrijk?

Door al op jonge leeftijd te starten met seksuele en relationele vorming raken leerlingen vertrouwd met het thema. Ze krijgen hierdoor betrouwbare informatie, durven eerder vragen te stellen over seksualiteit, ontwikkelen waarden en normen, worden weerbaarder en leren respectvol met elkaar om te gaan. De Oostpoort kan met educatie en een veilig leerklimaat een belangrijke bijdrage leveren aan een gezonde seksuele ontwikkeling van leerlingen.

Kerdoelen

Het Ministerie van OC&W onderkent de rol van het onderwijs bij relationele en seksuele en vorming. Met ingang van het schooljaar 2012-2013 zijn de thema's seksualiteit en seksuele diversiteit expliciet opgenomen in kerndoel 38 voor het basisonderwijs. Dit betekent dat de school verplicht is om hieraan aandacht te besteden.

Kerdoel 38: De leerlingen leren hoofdzaken over geestelijke stromingen die in de Nederlandse multiculturele samenleving een belangrijke rol spelen, en ze leren respectvol om te gaan met seksualiteit en met diversiteit binnen de samenleving, waaronder seksuele diversiteit.

Het thema relaties en seksualiteit sluit ook goed aan op al bestaande kerndoelen:

Kerdoel 34: De leerlingen leren zorg te dragen voor de lichamelijke en psychische gezondheid van henzelf en anderen.

Kerdoel 37: De leerlingen leren zich te gedragen vanuit respect voor algemeen aanvaarde waarden en normen.

Kerdoel 41: De leerlingen leren over de bouw van planten, dieren en mensen en over de vorm en functie van hun onderdelen.

Winst voor scholen

Uit onderzoek in de bovenbouw blijkt dat jongens en meisjes na de lessen makkelijker met elkaar omgaan en elkaar aanspreken op gedrag en er minder gedoe is op school na lessen over relaties en seksualiteit. Leerlingen hebben meer kennis over relaties, seksualiteit en seksueel misbruik. De meeste leerlingen hebben een positievere houding ten opzichte van homoseksualiteit, en ze zijn zelfbewuster in vergelijking met leerlingen die geen relationele en seksuele voorlichting hebben gekregen.

2. Visie op relaties en seksualiteit van de Oostpoort

We willen een school zijn die leerlingen ondersteund bij de ontwikkeling van een positieve kijk op seksualiteit, weerbaar maakt en waarden en normen bijbrengt, zodat zij (later) verantwoorde en respectvolle keuzen kunnen maken in relaties en seksualiteit.

Onder 'verantwoord' verstaan wij:

- Veilig
- Rekening houden met grenzen van de ander
- Eigen keuze in vrijheid
- Rechten van de mens: seksuele voortplanting en keuze van een partner
- Respect
- Gelijkwaardigheid
- Prettig en gewenst contact
- Voorkomen van grensoverschrijding.

Deze visie slaat naadloos aan bij de algemene visie en missie van onze Jenaplanschool,

Het is onze missie om ervoor te zorgen dat de kinderen kennis, vaardigheden en (zelf)vertrouwen meekrijgen. Hierdoor zijn zij in staat zich verder te ontwikkelen tot ondernemende, innovatieve, sociale en creatieve mensen. Zij staan open, eerlijk en kritisch in het leven en leren op positieve wijze bij te dragen aan de toekomst.

In een Jenaplanschool staan de volgende relaties altijd centraal:

De relatie van het kind met zichzelf.

Wij bouwen aan een gezond zelfbeeld en vertrouwen in het eigen kunnen. Dit is onmisbaar in onze samenleving. Het geeft de kinderen een solide basis om zich in de wereld staande te houden en de juiste beslissingen te nemen. In het Jenaplanonderwijs wordt kinderen daarom geleerd om hun eigen kwaliteiten te ontdekken en ze in te zetten om zelf gekozen uitdagingen aan te gaan.

De relatie met de ander en het andere

Het opbouwen van een zelfbeeld gebeurt nooit in een geïsoleerde omgeving, maar wordt altijd beïnvloed door de relatie tot anderen. Het opbouwen van gezonde relaties is daarom een belangrijke pijler van het Jenaplanonderwijs.

De relatie van het kind met de wereld

Het is belangrijk dat een school aansluiting zoekt bij de wereld. Kinderen nemen vragen mee naar school uit hun dagelijkse leven. Door wat ze meemaken of zien op televisie. In onze school worden kinderen gestimuleerd om vanuit deze eigen interesses en vragen initiatieven te nemen. Het onderwijsaanbod is betekenisvol en sluit aan bij situaties uit de dagelijkse realiteit. Zo leren kinderen dat wat ze doen er ook daadwerkelijk toe doet en leren ze zorg te dragen voor hun omgeving.

3. Aanpak

Wat

Regelmatig verzorgen wij lessen Seksuele en Relatieve Vorming. Deze lessen bevatten meer dan alleen informatie over de lichamelijke veranderingen en/of voortplanting. De lessen gaan ook over vriendschap, verliefdheid, liefde, relaties, seksualiteit, omgangregels en weerbaarheid.

De volgende thema's komen aanbod:

Het eigen lichaam
Verschillen tussen meisjes en jongens
Bloot zijn
Zelfbeeld
Vriendschap
Verliefdheid
Verkering
Relatievorming
Seksuele diversiteit
Veranderingen in de puberteit
Voortplanting
Anticonceptie
SOA
Zwangerschap
Bevalling
Seksualiteit
Zelfbevrediging
Wensen en grenzen
Weerbaarheid
Seksueel grensoverschrijdend gedrag
Media
Social media

Voor wie

Groep 1 tot en met 8.

Waarom

Deze lessen zijn bedoel om kinderen het goede met betrekking tot seksualiteit en relaties aan te reiken. Bovendien zijn de lessen bedoel om de kinderen te ondersteunen bij de ontwikkeling tot een persoon die: respect heeft voor zichzelf en anderen, zich bewust is van eigen en andermans gevoelens, wensen opvattingen en mogelijkheden én die steeds beter gefundeerde en gezonde beslissingen kan nemen op het gebied van relaties en seksualiteit.

De lessen dragen namelijk bij aan een positief zelfbeeld en adequate vaardigheden ontwikkelen op het gebied van relaties en seksualiteit. Door aandacht te geven aan de thema's op jonge leeftijd,

nemen kinderen en jongeren geen of minder risico's, als ze op een gegeven moment gaan experimenteren met seksualiteit en relaties.

Daarnaast is, sinds december 2012, seksualiteit en seksuele diversiteit expliciet opgenomen in het kerndoel voor het basisonderwijs, het voortgezet onderwijs en het speciaal onderwijs. Het betreft Kerndoel 38:

“De leerlingen leren hoofdzaken over geestelijke stromingen die in de Nederlandse multiculturele samenleving een belangrijke rol spelen en ze leren respectvol om te gaan met seksualiteit en met diversiteit in de samenleving, waaronder seksuele diversiteit”.

Door wie

De leerkrachten geven zelf de lessen.

De leerkrachten ontvangen hierbij ondersteuning van GGD Haaglanden, Hierover kan contactpersoon is Joline van Lier: joline.vanlier@ggdhaaglanden.nl 06-83636797

Eventueel kan Marianne van Bohemen ook een les komen verzorgen. Zij is Jeugdverpleegkundige en kan in de bovenbouwgroepen een les seksuele vorming geven.

Waar

In de eigen klas. Het is daarbij wel belangrijk dat er een gevoel van veiligheid heerst binnen de klas.

Om veiligheid in de groepen te bewerkstelligen werken wij met de methode 'Goed voor Mekaar' om het sociale klimaat te bevorderen. Met de methode Kiva om pestgedrag te voorkomen, bespreekbaar te maken en te stoppen. Daarbij biedt onze pijler gesprek de mogelijkheid vaak en veel met de kinderen in gesprek te gaan in de kring. Aan het begin van het schooljaar zijn 'de Gouden Weken', de kennismaking van de nieuwe leerlingen in de groep en daaropvolgend het gezamenlijke kamp in de groepen 5-6 en 7-8 hierbij zeer belangrijk om het gevoel van saamhorigheid en veiligheid te vormen.

Wanneer

Leerlingen zitten binnen de school gegroepeerd in 2-jarige stamgroepen. Binnen deze twee jaar plannen wij een cyclus met alle doelen binnen thema's. Relationele- en seksuele vorming komt daarbinnen op diverse momenten aan bod.

Iedere twee jaar plannen wij een 'week van de lentekriebels' voor de gehele school in het voorjaar.

Iedere twee jaar plannen wij een project waarin gezond gedrag en kennis van het lichaam centraal staat.

Iedere twee jaar plannen wij een project waarin diverse culturen en daarbij behorende waarden en gebruiken centraal staan.

Iedere week plannen wij een gesprek in de kring waarin binnen de methode lessen van KIVA en 'Goed voor Mekaar' een respectvolle omgang met elkaar en burgerschapsdoelen als kennis van diverse opvattingen centraal staat.

In iedere bouw maar met name in de bovenbouw bespreken wij regelmatig voorkomende situaties in relatie tot seksualiteit in de dagelijkse kring.

In de bovenbouw werken wij jaarlijks met een programma om de leerlingen te leren verantwoord, respectvol en veilig social media te gebruiken.

Hoe

De lessen tijdens de week van de lentekriebels kunnen gegeven worden met het lespakket Relaties & Seksualiteit. Dit lespakket biedt ondersteuning voor de lessen en kan ook gebruikt worden als bron voor het verhalend ontwerp. Het bevat lessen voor de groepen 1 tot en met 8. Het lespakket is bedoeld als leidraad en biedt vrijheid en ruimte om de lessen aan te passen op het niveau in de groep.

Aanschaf mogelijkheden:

Lespakket zijn *drie weken* gratis te leen bij GGD Haaglanden samen met een kist vol spelletjes- en uitlegmateriaal.

Het lespakket is te bekijken op de volgende site:

<http://www.seksuelevorming.nl/producten/lespakket-relaties-seksualiteit>

Ook kan het lespakket ter inzage worden geleend.

Verder kan gebruik gemaakt worden van de informatie op:

<http://www.weekvandelentekriebels.nl/ouders/waar-gaan-de-lessen-over>

<http://www.weekvandelentekriebels.nl/ggd-ers/de-lessen-op-school>

<http://www.weekvandelentekriebels.nl/leerkrachten/ondersteuning>

Hoe het aanbod in de projecten wordt samengesteld is te lezen in het beleid Wereldoriëntatie en het beleid Burgerschap.

Hoe het aanbod in de kring tot stand komt is beschreven in het beleid Jenaplan pijlers/gesprek.

Ouders

Wij informeren ouders voorafgaand aan een week van de lentekriebels over het feit dat de lessen gegeven gaan worden en wat de inhoud is van de lessen. Bijvoorbeeld aan de hand van een informatieavond. Op deze avond kunnen ouders vragen stellen en hun mening te geven. Dit kan eventueel in samenwerking met de GGD of JGZ gedaan worden. Een jeugdverpleegkundige en/of iemand van de GGD doet dan het woord en de leerkrachten zijn erbij ter ondersteuning en voor de persoonlijke vragen van de ouders. Omdat er steeds weer nieuwe ouders zijn, is het belangrijk dat de informatieavond jaarlijks terugkeert.

Zodra de lessen beginnen kan dit ook aangegeven worden in de nieuwsbrief, Op de website en in de schoolgids is informatie opgenomen over ons beleid hierin.

Het kan zijn dat ouders met een andere cultuur/mening aangeven geen toestemming te geven voor deze lessen. De lessen maken deel uit van ons curriculum en wij bevorderen daarom dat ieder kind participeert. Daarom gaan we met deze ouders in gesprek om te achterhalen waar de weerstand vandaan komt. Wat hun wensen op dit gebied zijn. Het kan zijn dat hun kind niet mee doet aan de lessen en eventueel kan er overlegd worden welke onderdelen het kind wel mee doet. Dat is een uze

van de ouders die we zullen moeten accepteren en respecteren. Dat de lessen op school gegeven gaan worden, kan er juist ook voor zorgen dat er gesprekken thuis ontstaan.

4. Tips voor de leerkrachten

- Bespreek met elkaar waar je moeite mee hebt.
- Geef tips aan elkaar.
- Bespreek de lessen met elkaar, hiermee kan je ervoor zorgen dat het voor jezelf ook normaler wordt om over seksuele vorming te praten.
- Geef je eigen grens aan in de klas en houdt je daaraan.
- Gebruik alleen woorden waar je jezelf prettig bij voelt maar gebruik wel realistische woorden.
- Maak een mindmap met je klas over een bepaald onderwerp. Dan kan je erachter komen wat de kinderen al weten.
- Bekijk en vooral: lees deze site <http://www.seksuelevorming.nl/>
- Er wordt op deze site:
- Vertelt over de seksuele ontwikkeling van een kind
- Stil gestaan bij het belang en de doelen van seksuele vorming op school
- Uitgelegd wat er allemaal besproken wordt tijdens de lessen
- Tips voor hoe je het kan bespreken
- Tips voor het signaleren van grensoverschrijdend gedrag en wat te doen daarmee
- Enzovoort

Meer info

Voor meer informatie over o.a. verschillende lesmethodes, de Week van de Lentekriebels en tips en trucs:

Lesmethodes

<http://liefde.kwintessens.nl/>

<http://www.cochaaglanden.nl/wp-content/uploads/2013/09/Hand-in-hand-DEF.pdf>

<http://elearning.rutgers.nl/projects/rutgers/web/packageclient/index.html?id=3>

Mogelijke activiteiten

<http://www.theaterrooievis.nl/krrriebels.html>

<http://www.weekvandelentekriebels.nl/>

Algemene info

<http://www.seksuelevorming.nl/onderwijssoort/basisonderwijs>

<http://www.gayandschool.nl/thema/lesmateriaal-po/>